

Pravda, jadro činnosti vysokoškolského učiteľa zostáva v pedagogickej práci. Prof. Vietor vychoval už celé generácie právnikov, jeho prednášky sú u poslucháčov mimoriadne obľúbené a pedagogicky pôsobil aj mimo rámca Právnickej fakulty, napr. na FF UKo, v ÚPŠ KSS a na VÚML. Pre poslucháčov napísal 20 učebných textov (skript) pre študijné účely z najrôznejších úsekov dejín štátu a práva. Na Právnickej fakulte UKo zastával niekoľkokrát funkciu prodekana a agilne vykonával svoje stranícke funkcie a funkcie v spoločenských organizáciách. V rámci mimofakultnej činnosti prednášal na rôznych školeniach, zhromaždeniach a konferenciách a napísal množstvo popularizačných článkov do dennej tlače. Je tiež členom redakčných rád viacerých vedeckých a odborných časopisov.

Profesor Martin Vietor svojou doterajšou vedeckou a pedagogickou činnosťou významne prispel k rozvoju vedného odboru dejín štátu a práva v Československu a svojimi štúdiami, ktoré publikoval v cudzích jazykoch (Paríž, Postdam, Sborník PF UKo 1966), umožnil prenikanie výsledkov nášho bádania aj za hranice našej vlasti. Silou jeho vedeckej tvorby je skutočnosť, že sa opiera o široký archívny výskum dosiaľ neprebádaných prameňov, vie vnieť do historického hodnotenia nové originálne pohľady a priam vyhľadáva ťažké a aktuálne problémy, tzv. biele miesta v dejinách. Treba si len želať, aby jeho tvorivej agilite žičilo zdravie! Sme presvedčení, že pre československú právnu historiografiu vytvorí ešte veľa cenných diel a vychová ešte veľa právnikov.

Z. Bianchi

Kadlec, Stieber, Niederle — 100. výročí narodení

V úterý 26. ledna 1965 uspořádala katedra dějin státu a práva Karlovy university ve sborovně právnické fakulty vzpomínkové zasedání u příležitosti 100. výročí narodení dvou vynikajících českých právních historiků, slavisty Karla Kadlce (* 11. ledna 1865 v Přebořově u Soběslavi, † 4. prosince 1928 v Praze) a germanisty Miloslava Stiebera (* 16. února 1865 ve Slaném, † 14. února 1934 v Praze).

Zasedání¹ uvedl prof. dr. Václav Vaněček zhodnocením významu obou badatelů pro vývoj české právní historie a stručným přehledem jejich učitelského působení i badatelské činnosti.

O díle Kadlcově promluvil dr. Vladimír Procházka, C.Sc. Poukázal na jeho místo ve vývoji české slavistiky a význam tohoto vědního oboru v období boje většiny slovanských národů za politickou samostatnost od sklonku 18. století. Po přehledu Kadlcova díla podal obraz jeho pracovní metody, jež typicky patří k juristické koncepci starší české právněhistorické školy. Kadlec sice metodou skutečně srovnávací pracuje jen výjimečně, avšak proti staršímu pojetí romantickému zavádí do právní slavistiky všechny vymoženosti kriticizmu. Svým hlubším podkladem se jeho koncepcie řadí do tradičního českého humanistického programu a jeho celoslovenské kulturní varianty.

O životě a díle Stieberově pronesl projev doc. dr. Jaromír Kincl, C.Sc. Rozebral zejména poměr základních českých Stieberových prací a jejich německých variant a zdůraznil jeho snahu spojovat ve výkladu minulý vývoj s právní přítomností v učebnicích. Stieber zasáhl také činně do meziválečného československého zákonodárství i politického života.

¹ Podrobnější zpráva je otištěna v Právniku 104 (1965) 674—7.

Po těchto dvou základních projevech uvedl několik vzpomínek ze seminářů obou jubilatů prof. dr. František Čáda a v závěru zasedání byly čteny písemné projevy zahraničních žáků Kadlcových, jež k této příležitosti prof. Vaněčkovi zaslali prof. dr. Guido Kisch z Basileje a prof. dr. Dumitru Mototolescu z Kluže.

•

Do nejstarších dějin politického zřízení a práva slovanských národů vlivně zasáhl náš nejpřednější archeolog a etnograf Lubor Niederle, od jehož narození rovněž uplynulo sto let (* 20. září 1865 v Klatovech, 14. června 1944 v Praze). Jeho dílu, které poznamenalo polyhistorickým způsobem řadu vědních oborů, věnovala zvláštní celodenní zasedání² Československá akademie věd v pondělí 27. září 1965, na němž promluvili zástupci všech příslušných disciplin (archeologie — ak. J. Filip, filologie — prof. dr. A. Dostál, historie — dr. B. Zástěrová, C.Sc., antropologie — dr. E. Vlček, C.Sc., etnografie — dr. K. Fojtík, C.Sc.).

Na závěr zasedání zhodnotil Niederlův význam pro právní historii dr. Vladimír Procházka, C.Sc. Niederle sice vyhradil právě právněhistorickou část svého „Života starých Slovanů“ původně K. Kadlcovi, potom fakticky T. Saturníkovi (jenž zpracoval jen právo rodinné a majetkové), avšak „v Životu“ i „Slovanských starožitnostech“ se dotkl řady právních otázek. Zde všude na rozdíl od juristické metody starších českých právních historiků postupoval analyticky a uváděním jednotlivých jevů do širokých souvislostí ostatních vědních oborů podal obraz minulosti, na nějž přímo navazuje výzkum dnešní, stejně jako to platí i o poměru druhých disciplin k velkolepé Niederlově synthese.

Vladimír Procházka

Sjazd slovenských historikov v Banskej Bystrici

16.—18. júna 1965

Rokovanie sjazdu bolo rozdelené do troch tématických okruhov. Prvý deň odzneli referáty a koreferáty o stave slovenskej historiografie. V rámci tejto tematiky hovoril o doterajších výsledkoch a perspektívach právnej historiografie L. Bianchi. Vo svojom koreferáte vyzdvihol doterajšie úspechy, najmä čo do spracovania dôležitých etáp vývoja štátu a práva za kapitalizmu. Monograficky sa riešili dejiny Slovenskej republiky rád, dejiny politickej správy na Slovensku, počiatky čl. buržoázneho súdnictva, dejiny perzekúcie robotníckeho hnutia, právne formy monopolov, problematika ľudáckej autonómie a tzv. slovenského štátu a okupačných režimov, nehľadiac na syntetické spracovanie obdobia 1848—1945 v kolektívnom diele, kde sa mnohé otázky, najmä z obdobia dualizmu a absolutizmu nastolili po prvý raz. Nové stanovisko bolo potrebné zaujať aj k revolučným rokom 1848—1849. Pre obdobie feudalizmu sa právnohistorické bádanie sústredilo na roľnícke otázky. Ostatná problematika feudalizmu zostala zo strany právnych historikov nespracovaná. Úspešne sa začala rozvíjať aj práca na najnovších dejinách socialistického štátu a práva na

² Úplné znění referátů přinesou Archeologické rozhledy v r. 1966.